ความหลากหลายทางภาษาของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ

Language Diversity of Tribes in Sisaket Province

พัชรา ปราชญ์เวทย์[1]

Patchara Pratwet[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ1)ศึกษาวิเคราะห์รวบรวม ขะลำ(ข้อห้าม) และภาษาของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อสร้างพจนานุกรมด้านภาษาของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล 3) วิเคราะห์และแยกหมวดหมู่ข้อมูล 4) ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5) ปรับปรุง 6)สร้างพจนานุกรมด้านภาษา ประชากรจำนวน 220 คนประกอบด้วย วิทยากร ที่มีความรู้เรื่องขะลำและภาษาที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศ และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ศึกษาของจังหวัดศรีสะเกษอำเภอละ 10 คน รวม 220 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินมาตรฐานความถูกต้องของภาษาแบบประเมินมาตรฐานความเป็นไปได้ของความเชื่อการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางโดยใช้สถิติ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ความหลากหลายทางภาษาของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษประกอบด้วย ขะลำความเชื่อของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชนเผ่าลาวจำนวน 63 ข้อ ชนเผ่าเขมรจำนวนข้อ 68 ชนเผ่าส่วย (กูย) จำนวน 49 ข้อ ชนเผ่าเยอจำนวน 51 ข้อ พจนานุกรมด้านภาษา (ฉบับภาษาไทย-อังกฤษ)ของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ รวมทั้ง 4 ภาษาได้แก่ เขมร ส่วย (กูย) ลาว และเยอ จำนวน 839 คำ

คำสำคัญ : ขะลำ, ชนเผ่า,พจนานุกรม

Abstract

The purposes of the research was 1) to investigate, analyze and compile Khalams (taboos) which were the language of the local tribes in Sisaket 2) create a dictionary of local tribal languages in Sisaket. The methods data collection used in qualitative data collection consisted of

---

[1] อาจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ tel. 087-1752288
E-mail patwet2504@yahoo.co.th

[1] Teacher, Faculty of Humanities and Social Sciences, SisaketRajabhat University tel.087-1752288
E-mail patwet2504@yahoo.co.th

7 stages which were 1) studying basic data 2) interviewing and collecting data 3) analyzing and categorizing data 4) examining data by the specialists 5) improving data 6) creating dictionary. The population was 220 people who were above the age of 12, and are aware of Kalams (taboos) and tribes' languages. The population were both males and females and 5 of them dwelled in each target area (districts) and 48 specialists. All of them was selected through purposive sampling. Instruments were questionnaires, standard of language correctness assessment form, and standard of possibility of beliefs assessment form. Quantitative data were analyzed statistically to gain percentage, mean, standard deviation. Content analysis was used for qualitative data. The results of the research revealed thatLanguage Diversity of Tribes in Sisaket Province consisted of 63 Khalams (taboos), relating to Laos' beliefs, 68 words relating to Khmer' beliefs, 49 words relating to Suay (Kooi) ' beliefs, and 51 words relating to the Yer' beliefs. Thai-English dictionary of local tribes in Sisaket was then developed compiling 4 languages – Khmer, Suay (Kooi), Laos and Yer of total 839 vocabulary items.

Keywords : Khalam (taboos), local tribes, dictionary

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติถือเป็นเอกลักษณ์ของชาติ แต่หากศึกษาเชิงประวัติจะพบว่าถึงแม้จะเรียกว่าภาษาไทยแต่คนไทยก็ยืมคำจากภาษาอื่นมาใช้ปะปนอยู่ในภาษาไทยอย่างมากมาย เช่น จากภาษาเขมรซึ่งในอดีตเป็นภาษาของชนชาติที่เจริญรุ่งเรือง (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. 2544) คำจากบาลี สันสกฤต ซึ่งมาพร้อมๆ กับศาสนาพุทธและพราหมณ์ ภาษาอังกฤษที่มาพร้อมๆ กับเทคโนโลยีแห่งชาติตะวันตกภาษาไทยที่เรายกขึ้นมาเป็นภาษาประจำชาตินั้นเดิมเป็นเพียงภาษาถิ่นหนึ่งเท่านั้น นั่นหมายความว่าประเทศไทยยังมีภาษาท้องถิ่นอื่นๆ อีกมากมาย สังคมไทยเป็นสังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เรียกว่าเป็นสังคมพหุลักษณ์ แต่ละชาติพันธุ์มีวัฒนธรรม ประเพณีและภาษาที่แตกต่างกันการพัฒนาชาติ หรือการกำหนดนโยบายใดๆ ในระดับชาติ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายดังกล่าว ถ้าหากมองในแง่นโยบายภาษา ประเทศไทยควรส่งเสริมและทำนุบำรุงภาษาท้องถิ่นต่างๆ ให้คงอยู่ แต่ในขณะเดียวกันก็กำหนดให้มีภาษาประจำชาติเพียงภาษาเดียวนั่นคือให้มีภาษาไทยเป็นภาษาเอกลักษณ์แต่มีภาษาท้องถิ่นเป็นพหุลักษณ์ของชาติการพัฒนาควรคำนึงถึงและให้ความสนใจกับความเป็นสังคมพหุลักษณ์และต้องสร้างเอกลักษณ์ให้เกิดบนความเป็นพหุลักษณ์ไม่ใช่การทำลายล้างพหุลักษณ์เพื่อสร้างเอกลักษณ์ ภาษาเปรียบเสมือนเครื่องแต่งกายเรามีชุดไทยประจำชาติ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเราต้องห้ามชาวเขาแต่งชุดประจำเผ่าหรือห้ามชาวใต้นุ่งผ้าบาติก ในทางตรงกันข้ามเรากลับต้องส่งเสริมให้เขาภาคภูมิใจในชุดแต่งกายของเขาเหล่านั้นนโยบายภาษาอดีตและปัจจุบัน

ภาษาไทยเป็นภาษาราชการและเป็นภาษากลางสำหรับใช้สื่อสารของคนทั่วประเทศ ภาษาไทยจึงได้รับการพัฒนาให้เป็นภาษามาตรฐาน เพื่อใช้ใน การเรียนการสอนในสถานศึกษาภาษาอังกฤษเพิ่งจะเริ่มมีความสำคัญต่อคนไทยอย่างจริงจัง ในช่วง 10 - 20 ปีนี้เอง เมื่อมีคอมพิวเตอร์ มีอินเตอร์เน็ท และมีการสื่อสารผ่านดาวเทียมระบบการสื่อสารทั่วโลก มีความสะดวก

รวดเร็วภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทมากขึ้นเพราะเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารดังกล่าวหากมองเพียงเท่านี้ก็น่าจะสมบูรณ์ สำหรับนโยบายภาษาของชาติแต่หากมองดูความเป็นจริงในสังคมไทย คนไทยทั้งประเทศ ไม่ได้พูดภาษาไทยเพียงภาษาเดียวหากแต่มีความหลากหลายทางภาษาและเผ่าพันธุ์ คนไทยพูดภาษาท้องถิ่นที่แตกต่างกันมากมายภาษาไทยที่ถูกยกขึ้นมาเป็นภาษาไทยประจำชาตินั้นเดิมก็คือ ภาษาไทยกรุงเทพฯภาษาไทยถิ่นหนึ่งที่บังเอิญเป็นที่ตั้งของเมืองหลวง เป็นศูนย์กลางของประเทศจึงได้รับการยกฐานะให้เป็นภาษาประจำชาติ ดังนั้น นอกเหนือจากภาษาไทย (กรุงเทพ) และภาษาอังกฤษแล้ว ภาษาที่ 3 ซึ่งหมายถึงภาษาแม่ ซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่นที่กำลังจะหายไปในปัจจุบันเพราะจากการศึกษาภาษาที่อยู่ในภาวะวิกฤต (endangered language) พบว่าภาษาชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มกำลังจะสูญไป อาทิเช่น ภาษาชองจังหวัดจันทบุรี (สุวิไล เปรมศรีรัตน์. 2544) ภาษาญัฮกูร จังหวัดนครราชสีมา ภาษากวยจังหวัดสุพรรณบุรี (ไพลิน ยันตรีสิงห์. 1980) มีแนวโน้มว่าจำนวนผู้พูดจะน้อยลง เพราะเจ้าของภาษามีทัศนคติว่าภาษาของตนเองต่ำต้อยกว่าภาษาอื่น เช่น ภาษาส่วย (กวย - กูย) จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ (Smalley 1976 ประพนธ์ จุนทวิเทศ. 2531) ดังนั้นควรเป็นหน้าที่ที่คนไทยทุกคนต้องรู้และสืบทอดให้คงอยู่ต่อไปเพราะภาษาคือสัญลักษณ์ที่ใช้เพื่อการสื่อสารของคนในสังคมใดสังคมหนึ่งที่รับรู้เรื่องของสัญลักษณ์นั้นร่วมกัน ในทัศนะของนักภาษาศาสตร์ภาษาทุกภาษามีคุณสมบัติที่เหมือนกันอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ ภาษาคือสัญลักษณ์ภาษามีระบบและภาษามีหน้าที่เพื่อการสื่อสารภาษา คือ สัญลักษณ์ หมายความว่า เราใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิดของคนการถ่ายทอดอาจจะออกมาในรูป เสียงพูด การเขียนหรือการแสดงท่าทางสิ่งเหล่านี้คือสัญลักษณ์

ส่วนวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมนับตั้งแต่วิธีกิน วิธีอยู่ วิธีแต่งกาย วิธีทำงาน วิธีพักผ่อน วิธีแสดงอารมณ์วิธีสื่อความทางภาษา วิธีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ วิธีแสดงความสุขทางใจและหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต โดยแนวทางการแสดงออกถึงวิถีชีวิตนั้นอาจเริ่มมาจากเอกชนหรือคณะบุคคลทำเป็นตัวแบบ แล้วต่อมาคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติสืบต่อกันมาวัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลาเมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่วิธีใหม่ที่ใช้แก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่าซึ่งอาจทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิมดังนั้นการรักษาหรือธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิมจึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาวัฒนธรรมให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมีกฎข้อห้าม (ขะลำ) ข้อปฏิบัติผสมผสานความเชื่อท้องถิ่นเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนจนกลายเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่ต้องถือปฏิบัติเป็นกฎระเบียบทางสังคมเพื่อจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับชุมชน ผ่านคติความเชื่อดังกล่าวในยุคก่อนๆ การควบคุมสังคมเพื่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น จะปรากฏในรูปของความเชื่อโดยอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์หากผู้ใดกระทำหรือฝ่าฝืนจะได้รับผลเสียต่อตนเองครอบครัวและสังคม เช่นถ้าต้องการจะสงวนพันธุ์สัตว์น้ำให้ประกาศว่าถ้าผู้ใดละเมิดหรือจับสัตว์น้ำบริเวณดังกล่าวตามอำเภอใจจะทำให้เทวดาที่อารักขาหนองบึงอยู่โกรธส่งผลให้ผู้ที่ละเมิดต่อสิ่งศักดิ์จะได้รับเคราะห์ภัยทุกข์โศกต่างๆ นานาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะลงโทษให้มีอันเป็นไปเพียงเท่านี้ก็ทำให้ผู้คนไม่กล้าที่จะละเมิดหรือฝ่าฝืนทั้งต่อหน้าและลับหลังเนื่องจากกลัวว่าจะมีอันเป็นไป (ทองคำ อ่อมมะนิสอน, สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2548) หากประพฤติผิดหรือฝ่าฝืนอย่างร้ายแรงจนกระทั่งบุคคลนั้นไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมดังนั้นหากบุคคลใดต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคมต้องปฏิบัติตามกติกาที่วางไว้จึงเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของภาษา ที่มีต่อสังคมซึ่งมีทั้งบทบาทในด้านการ

ปกครองและควบคุมสังคมบทบาทในด้านส่งเสริมจริยธรรมบทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นและบทบาทในด้านสาธารณสุขมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

จากคำกล่าวข้างต้นจึงทำให้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “ความหลากหลายทางภาษาของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ” เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น และใช้เป็นสื่อเพื่อการเผยแพร่สู่สารธารณชนเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์รวบรวม ขะลำ (ข้อห้าม) และภาษาของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อสร้างพจนานุกรมด้านภาษาของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความหลากหลายบนเส้นทางภาษาของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ” ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ 7 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีโดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อห้ามและแนวปฏิบัติและภาษาของกลุ่มชนชาวศรีสะเกษ จากประชากรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดศรีสะเกษโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 220 คนซึ่งเลือกแบบเฉพาะจง 2) สัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยากร ที่มีความรู้เรื่องภาษา และขะลำที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศ และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ศึกษาของจังหวัดศรีสะเกษ อำเภอละ 10 คน รวม 220 คนซึ่งแบ่งเป็นวิทยากรที่มีความรู้เรื่องขะลำ อำเภอละ 5 คน และวิทยากรที่มีความรู้เรื่องภาษา อำเภอละ 5 คน 3) วิเคราะห์และแยกหมวดหมู่ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลในแง่มุมของวิถีชีวิตที่เกี่ยวกับความเชื่อ, การดำเนินชีวิต,การปฏิบัติตนใน การอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ และแยกหมวดหมู่ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษซึ่งได้แก่ เขมร ลาว ส่วย(กูย) และเยอ 4) ตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 50 คนโดยใช้แบบประเมินความถูกต้องด้านภาษาและความเป็นไปได้ของความเชื่อโดยใช้สถิติความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5) ปรับปรุง 6)สร้างพจนานุกรมด้านภาษาโดยการนำผลจาการสังเคราะห์เรียบเรียงภาษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรส่วนใหญ่พูด ภาษาถิ่นอีสาน ภาษาเขมร (เขมรสูง) และ ภาษากวย (กูย, โกย, ส่วย) ซึ่งมีความหลากหลายทางภาษาของชนเผ่าซึ่ง ประกอบด้วย ขะลำความเชื่อของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชนเผ่าลาวจำนวน 63 ข้อ ชนเผ่าเขมรจำนวน ข้อ 68 ชนเผ่าส่วย (กูย) จำนวน 49 ข้อ ชนเผ่าเยอจำนวน 51 ข้อ ซึ่งขะลำที่พบเป็นขะลำเกี่ยวกับวิถีชีวิต เกิดจากการเคลื่อนไหวทางศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา วรรณกรรม ประเพณี ความเชื่อ และวิทยาการแขนงต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยก่อนกรุงศรีอยุธยาถึงปัจจุบันซึ่งการศึกษาครั้งทำให้ทราบว่า ขะลำมุ่งเน้นให้คนในสังคมเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติดี หากผู้ใดประพฤติปฏิบัติตาม ขะลำได้ ผู้นั้นก็จะมีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่แข็งแรงสมบูรณ์ และส่งผลให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในครอบครัว ชุมชน สังคม และโลก ได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นแล้วขะลำ ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตและการบริโภค ยังได้สะท้อนสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ คติความเชื่อ

ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของคนในสังคมล้านช้าง ตั้งแต่อดีตสืบมาจนถึงปัจจุบันทั้งนี้ขะลำยังเป็นเกณฑ์ที่ใช้ควบคุมความประพฤติและเป็นรากฐานวัฒนธรรมของคนในสังคมล้านช้างและเป็นภูมิปัญญาที่น่าภาคภูมิใจควรค่าแก่การศึกษาและอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่สืบไป และรวบรวมภาษาเพื่อทำ พจนานุกรมด้านภาษา (ฉบับภาษาไทย-อังกฤษ) ของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ รวมทั้ง 4 ภาษา ได้แก่ เขมร ส่วย (กูย) ลาว และเยอ จำนวน 839 คำ

วิจารณ์และสรุปผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “ความหลากหลายทางภาษาของชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่อยู่ทางตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าที่ราบสูงโคราช มีลักษณะเป็นแอ่งตื้น (Shallow basin) หรือคล้ายกระทะหงาย (Saucer Shaped) และลาดเอียงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้เล็กน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งอยู่ในเขตร้อนมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาวเพราะได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดศรีสะเกษ มีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน และค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว เพราะได้รับอิทธิพลลมหนาวจากประเทศจีน ส่วนฤดูฝน มักจะมีฝนตกหนักในเดือนกันยายนแบ่งการปกครองออกเป็น 22 อำเภอ 206 ตำบล และอีก 2,411 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมืองยางชุมน้อย กันทรารมย์ กันทรลักษ์ขุขันธ์ ไพรบึงปรางค์กู่ ขุนหาญราษีไศล ศิลาลาด บึงบูรพ์ ห้วยทับทัน โนนคูณศรีรัตนะน้ำเกลี้ยง วังหินภูสิงห์ เมืองจันทร์เบญจลักษ์พยุห์ โพธิ์ศรีสุวรรณและ อุทุมพรพิสัย มีกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษที่อาศัยอยู่ 4 กลุ่มคือเขมร ส่วย(กูย) ลาว และเยอ จึงทำให้เกิดความหลากหลายทางด้านภาษา และวัฒนธรรมซึ่งแตกต่างกันแต่ละชนเผ่า แต่ในความแตกต่างยังคงดำรงอยู่ และเป็นเอกลักษณ์ซึ่ง ภาษามีความใกล้ชิดกับวัฒนธรรม ในฐานะเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ภาษาจึงปรากฏลักษณะของวัฒนธรรมให้สามารถศึกษาได้ เช่น การศึกษาภาษาที่เป็นถ้อยคำและลายลักษณ์อักษร หรือวัจนะภาษา และที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร หรืออวัจนะภาษาและภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญทางสังคมในการบันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรม เพราะว่าภาษาจะเป็นสื่อในการทำความเข้าใจและถ่ายทอดวัฒนธรรม ทั้งในด้านของการสะสมและการสืบทอด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ต้องอาศัยภาษาในการติดต่อสื่อสาร ถ้าขาดแล้วคงไม่สามารถรวมกันเป็นสังคมได้ ทักษะทางภาษาที่มนุษยชาติใช้ติดต่อสื่อสารกันคือ การฟัง พูด อ่าน เขียน สอดคล้องกับภาวัฒน์ พันธุ์แพ (2550) กล่าวว่า ภาษาถือว่าเป็นกระจกที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไม่ว่าภาษานั้นจะเป็นภาษาพูดหรือแสดงออมมาโดยไม่ใช้คำพูดก็ตาม เช่นท่าทาง การยืน และการสบตา ดังนั้นการศึกษาภาษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาวัฒนธรรมส่วนศรีเรือน แก้วกังวาล (2548) ให้ความเห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือของสังคมสำหรับใช้เป็นสื่อกลางในการตกลงบอกกล่าวทำความเข้าใจกันระหว่างบุคคล และระหว่างหมู่คนในวงการปกครอง ในการทำมาหาเลี้ยงชีพในการเรียนการสอนวิทยาการทั้งสิ้น ภาษามิใช่ใช้การเพียงปัจจุบัน แต่สามารถใช้สอดส่องศึกษาความฉลาดสามารถสมัยก่อน ที่นำสืบกันมาด้วยภาษาทั้งเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความฉลาดความสามารถของคนปัจจุบันสู่โลกอนาคตอีกด้วย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าภาษามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ถ้าขาดภาษา การถ่ายทอดความคิดของมนุษย์ก็ไม่เป็นระบบและเมื่อไม่มีการถ่ายทอดความคิดอย่างเป็นระบบการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ก็จะถูกจำกัดอยู่ในวงแคบที่สุด กล่าวคือ ถ้ามนุษย์ไม่มีภาษาใช้แล้ว มนุษย์ก็ไม่แตกต่างไปจากสัตว์ เมื่อภาษามีความสำคัญดังกล่าว มนุษย์จึงควรศึกษาภาษาที่จะสามารถนำภาษามาใช้อย่างถูก

ต้องและเกิดประโยชน์มากที่สุดจึงทำให้เกิดการอนุรักษ์ภาษาในรูปแบบของการเก็บข้อมูลไว้เป็นลายลักษณ์อักษรสอดคล้องกับ ราชบัณฑิตยสถาน (2549) ได้ให้ความหมายของพจนานุกรมไว้ว่า พจนานุกรม หมายถึง หนังสือที่รวบรวมคำศัพท์ในวงศัพท์ที่กำหนด และนิยามความหมายเอาไว้ เพื่อใช้เป็นที่ค้นหาความหมายของคำ โดยมีการเรียงลำดับคำศัพท์ตามตัวอักษร ตามเสียง หรือตามลำดับอื่นๆ ส่วน Oxford University (1995) ได้ให้ความหมายของพจนานุกรมว่า พจนานุกรม (Dictionary) หมายถึง หนังสือที่แสดงคำศัพท์โดยเรียงตามอักษรและอธิบายความหมายของคำศัพท์เหล่านั้น หรือหมายถึง หนังสือที่อธิบายความหมายของคำพิเศษ นอกจากที่กล่าวมาภาษายังเป็นกุศโลบายของคนสมัยโบราณเกี่ยวกับความเชื่อของขะลำ (ข้อห้าม) ที่มุ่งเน้นให้คนในสังคมเป็นผู้ประพฤติและปฏิบัติตาม ทั้งนี้เชื่อว่าผู้ใดปฏิบัติตามขะลำได้จะเป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกาย จิตใจที่แข็งแรงสมบูรณ์ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขเหตุและผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากคนอีสานที่อยู่ในพื้นที่ยังยึดถือปฏิบัติตามความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้อย่างเหนียวแน่นทำให้ความเชื่อ และข้อห้ามต่างๆยังคงอยู่ในสังคมจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งความเชื่อและข้อห้ามดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาของชาวอีสานที่สั่งสมมาตั้งแต่อดีตสืบมาจนถึงปัจจุบันทั้งนี้ ขะลำยังเป็นเกณฑ์ที่ใช้ควบคุมความประพฤติและเป็นรากฐานวัฒนธรรมของคนในสังคมล้านช้างและเป็นภูมิปัญญาที่น่าภาคภูมิใจควรค่าแก่การศึกษาและอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่สืบไปสอดคล้องกับ ผาสุก มุทธาเมธา (2540) และความเชื่อที่เป็นข้อห้ามล้วนเกิดจากสติปัญญาอันเฉลียวฉลาดของบรรพบุรุษใน การคิดกุศโลบายที่ใช้อบรมสั่งสอนลูกหลานและคนทั่วไปให้เกิดความศรัทธาเชื่อถือและปฏิบัติตาม เมื่อได้พิจารณาก็พบว่า ความเชื่อที่เป็นข้อห้ามล้วนมีเจตนาของบรรพบุรุษแฝงอยู่อย่างลึกซึ้งและเจตนาของบรรพบุรุษเหล่านั้น ล้วนมุ่งอบรมสั่งสอนให้คนประพฤติดีอยู่ร่วมกับสังคมอย่างเกิดสุขแก่ตนเอง จึงนับว่าความเชื่อที่เป็นข้อห้ามเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ เพราะสอดคล้องกับความหมายของภูมิปัญญาความเชื่อของคนอีสานซึ่งเหมือนกับชนชาติอื่นในสมัยโบราณที่เชื่อในสิ่งที่มองไม่เห็นตัวตน สิ่งลึกลับ โดยเชื่อว่ามีฤทธิมีอำนาจเหนือคนอาจบันดาลให้ดี และร้ายได้ ความเชื่อใดที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพ และความปลอดภัยของตนเป็นความเชื่อที่เกี่ยวชีวิต และความอยู่รอด ความเชื่อชนิดนั้น ๆ มีหลายอย่างพร้อมทั้ง มีพิธีกรรมเข้ามาแทรกยุ่งเกี่ยว กับอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านั้น เช่น ความเชื่อในเรื่องผีสางเทวดา เครื่องรางของขลัง คาถาอาคม แลเวทมนต์ เป็นต้น และความเชื่อนั้นจะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมคน ชีวิตของคนที่ได้ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ และเชื่อกันต่อๆมาทุกวันนี้ยังมีอิทธิพล มีผลต่อความเชื่อ และการกระทำของชาวบ้านเป็นสิ่งที่อาจถือได้ว่าเป็นประเพณีที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ยากที่จะสูญหายไปทั้งหมด และยังคงให้เราเห็นสืบทอดความเชื่อจากอดีตจนถึงปัจจุบันนอกจากนั้น สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2550) ยังให้ความหมายของภูมิปัญญาชาวบ้านว่า หมายถึง “ความรู้ของชาวบ้านที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดของแต่ละคน ซึ่งได้เรียนรู้จากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย... ความรู้เหล่านี้เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตเป็นแนวทาง เป็นหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์กับผู้ล่วงลับไปแล้วกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และกับธรรมชาติ ความรู้ที่สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษนี้สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง...”ซึ่งความหมายของภูมิปัญญาดังกล่าวล้วนตรงกับลักษณะความเชื่อที่เป็นข้อห้ามและเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษของชาวศรีสะเกษที่สั่งสมมาตั้งแต่อดีต ผู้บัญญัติขึ้นไว้ เพื่อต้องการให้คนรุ่นหลังอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขซึ่งจะมุ่งเน้นให้คนในสังคมเป็นผู้ประพฤติและปฏิบัติตามสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สามารถนำผลการวิจัยไปเสนอต่อชุมชน หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับภาษา

1.2 ส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวความหลากหลายทางภาษาในแต่ละท้องถิ่น

2.2 ควรมีการพัฒนารูปแบบที่เกี่ยวความหลากหลายทางภาษาในพื้นเพื่อรวบรวมเทคนิควิธีการที่มีความหลากหลายในการจัดเก็บข้อมูลให้เหมาะสมกับและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรวรรณ ชีวสันต์ และธิตินัดดาจินาจันทร์. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างล้านนา-ล้านช้างการศึกษาเปรียบเทียบประเพณี 12 เดือน.* สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กาญจนามณีพันธุ์. (มปป.). *คติชาวบ้านบ้านค้ออ.ยางตลาดจ.กาฬสินธุ์. มหาสารคาม*: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.

โกศลพละกลาง. (2536). *ข้อขะลำของชาวอีสานศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอศรีสมเด็จจังหวัดร้อยเอ็ด. มหาสารคาม* : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม

คมเนตรเชษฐพัฒนวินิชและคณะ. (2539). *ขึด :ข้อห้ามในล้านนา.*โครงการหลักนิเวศวิทยาชุมชนล้านนา สถาบันวิจัยสังคม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คณะศึกษาศาสตร์. (2536). *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ หมายเลข 1 ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง.* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ใครศรีพลเรือง. (2529). *คติชาวบ้านบ.ขีดต.เขวาใหญ่อ.กันทรวิชัยจ.มหาสารคาม.* รายงานวิชาคติชนวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาเขตมหาสารคาม.

จรัลพยัคฆราชศักดิ์. *เอกสารประกอบไทยคดีศึกษาศาสนาและลัทธินิยมในท้องถิ่น.* มหาสารคาม: ปรีดาการพิมพ์, มปป.

จรัลวิไล จรูญโรจน์. (2548). *หม่อมหลวง.ภาษาศาสตร์เบื้องต้น.*กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2538). *วิเคราะห์ภูมิปัญญาอีสาน.*อุบลราชธานี : โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟเซ็ท.

จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2538). *วรรณกรรมท้องถิ่น: อีสาน-ล้านช้าง.*เอกสารคำสอนมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จารุวรรณ ธรรมวัตร. (มปป.) *คติชาวบ้านอีสาน.*พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรวัฒนา.

จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ. (2546). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System).* กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ. พริ้นติ้ง.

ฉัตรพงศ์อินทฤทธิ์. (2536). *ขะลำหญิงมีครรภ์และขะลำแม่ลูกอ่อนศึกษากรณีบ้านหนองช้างต. หนองช้าง อ.คำม่วงจ.กาฬสินธุ์.*รายงานวิชาโลกทรรศน์ชาวไทยในท้องถิ่นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.

ชนุตราอิทธิธรรมวินิจ. (2542). *ร้อยแปดคะลำของชาวไทยอีสาน,ภาษาและวัฒนธรรม.* ปีที่ 18 ฉบับที่ 1, หน้า 29-35.

ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา และคณะ. (2527). *ความรู้ทางภาษาศาสตร์ของครูสอนภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.* รายงานการวิจัย คณะมนุษย์ศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน.

ผาสุกมุทธเมธา. (2540). *คติชาวบ้านกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต.*กรุงเทพฯ: บริษัทต้นอ้อแกรมมี่จำกัด.

ภาวัฒน์ พันธุ์แพ. (2550). *การจัดการมิติต่างๆ ทางวัฒนธรรม.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยพายัพ.

วันเพ็ญ ศิรินิรันดร์. (2540). *เครื่องมือพัฒนาพจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ อังกฤษ – ไทย.*วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2549). *ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศฉบับราชบัณฑิตยสถาน.*พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2548). *ภาษาและความคิด เราคิดด้วยภาษา.* กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Best,J.W. (1977). *Research in education*.[3]ed. New Delhi :Prent-Hall.

Date, C.J. (2000). *An Introduction to Database Systems*. [7]ed. New York :Addiso–Wesiey.

Dinneem, Francis P. (1967). *An Introduction to General Linguistics*. New York : Holt,Rinehart And Winston.

Finegan, Edward. (1999). *Language : Its Structures and Use*. Third Edition. Hartcourt Brace College Publishers : Fort Worth.

Oxford University. (1995). *Oxford Advanced Learner's Dictional*. [5]cd. Oxford : Oxford University Press.